Uitgave van de vereniging
Molenvrienden Land van Cuijk

DE MOLENVRIEND

Nr. 20

VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

BESTUUR

VOORZITTER	Wim Blankespoor Tel. 08851-14471	Langeweg 90 6591 XZ GENNEP
SECRETARIS	Don Werts Tel. 08850-15362	Straatkantseweg 28 5443 NC HAPS
PENNINGMEESTER	Hans Heijs Tel. 08855-71463	Bilderbeekstraat 26 5831 CX BOXMEER
BESTUURSLID	Perry Hendriks Tel. 08850-22872	De Vang 20 5437 BP BEERS

COMMISSIES

ARCHIEFCOMMISSIE	Tel. 08857-1622	Hoogeindse Kampen 5 5447 PS RIJKEVOORT
BIOTOOPCOMMISSIE	Tel. 08850-13298	Moleneind 4 5431 HW CUIJK
PROMOTIECOMMISSIE	Tel. 08850-15362	Straatkantseweg 28 5443 NC HAPS

LEDENADMINISTRATIE	Tel. 08850-15362	Straatkantseweg 28 5443 NC HAPS
	GIRONUMMER: 4008385 onder vermelding adres penningmeester	

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK	Tel. 08857-1622	Hoogeindse Kampen 5 5447 PS RIJKEVOORT
	Eenieder kan na afspraak het archief raadplegen	

DE MOLENVRIEND 20

Colofon

Jaargang 9, nummer 1, april 1993
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht in 1984. De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden en donateurs van de vereniging. De contributie hiervoor is respectievelijk f 20,- en f 12,50; welke bij aanmelding gestort kan worden op de girorekening van de vereniging. Losse nummers kosten f 1,50. De Molenvriend is een advertentiemedium.

REDACTIE	*Valerie Aben* *Marijn Geurts*	*Frits Harteman* *Don Werts*
REDACTIEADRES	*Straatkantseweg 28*	*5443 NC HAPS*
VERDER WERKTE(N) MEE		
ILLUSTRATIES	*Frits Harteman en Don Werts*	
VOORPAGINA	*Recente foto van de molen te Oeffelt, gezien vanaf het noorden. (foto Frits Harteman)*	

In dit nummer

pagina 2 **Colofon**
pagina 3 **In dit nummer**
Van de redactie
pagina 4 **Mededelingen van het bestuur**
pagina 5 **Molens in het Land van Cuijk**
een rubriek over de actuele situatie van een molen in het Land van Cuijk
door: Frits Harteman
pagina 10 **Weekendje Groningen**
een uitstapje naar enkele interessante Groningse molens
door: Don Werts
pagina 12 **Peellands Molenuitstapje**
twee molenaars en hun fietstocht met molens en tegenwind
door: Marijn Geurts
pagina 13 **Achter de (molen)coulissen**
wat voor mensen houden de molens in het Land van Cuijk aan het draaien?
door: Don Werts
pagina 15 **125-jarig bestaan molen Beugen**
een feit dat de vrijwillige molenaars niet onopgemerkt voorbij willen laten gaan
door: de vrijwillige molenaars van de molen te Beugen
pagina 16 **Molens in de regio**
de stand van zaken omtrent onze 12 molens
door: de redactie

Van de redactie

Het is weer even wennen aan de kleur van de kaft; maar duidelijk is in ieder geval wel dat wederom een nieuwe jaargang van “De Molenvriend” begonnen is. Hopelijk een jaargang met vier volle edities boordevol interessante artikelen. Uw medewerking kan daarbij bepalend zijn, want zoals altijd zijn kopij of andere nieuwsgevende bronnen van harte welkom op onze redactie. Het hoeven tenslotte niet altijd dezelfde mensen te zijn, die wat voor ons blaadje schrijven. Ook jaarverslagen van molens in het Land van Cuijk (zoals we die de afgelopen periode van de molens te Oploo, Cuijk en Katwijk mochten ontvangen) komen zeer goed van pas (voor onze regionale molenrubriek).

Wat betreft de vorige Molenvriend moeten we bij deze nog enkele rectificaties plaatsen. Allereerst werd achterin het nummer gesuggereerd dat de notulen van een bestuursvergadering waren afgedrukt. Het betrof hier echter een fout in de titel en bedoeld werden denotulen van de algemene ledenvergadering, welke plaatsvond op 8 december jongstleden.
Verder wer in “Van de redactie” verwezen naar een artikel dat niet voorkwam en foto’s die er niet instonden.
Onze excuses voor de ontstane fouten, die er helaas ingeslopen zijn!

Hoe het nieuwe nummer inhoudelijk eruit ziet, kunt u nu zelf oordelen in de alweer twintigste uitgave van “De Molenvriend”!

Mededelingen van het bestuur

Het bestuur is de afgelopen tijd bezig geweest met het evalueren van het voorgaande jaar. Op de jaarvergadering die begin april werd gehouden, bracht zij daarvan verslag uit.
Andere activiteiten waren de representatie op de jubileummarkt van vereniging De Hollandsche Molen; contacten inzake de oprichting van een stichting ter wederopbouw van de Beerse molen en het verwerken van de contributiegelden over 1993.
Verder willen we u nog mededelen dat het boekje "Molens in het Land van Cuijk", geschreven door Robbert Verkerk niet meer verkrijgbaar is. We zijn namelijk door de oplage heen.

Tenslotte wil het secretariaat fungerend als "centraal informatiepunt", u bij deze nog enkele belangrijke data doorgeven:

8 mei	Nationale Molendag
15 mei	Schiedams Havenmuziek- en molenfestival
22/23 mei	Molenfeesten Vessem (100 jaar)
19 juni	Feestweek molen Deurne-Zeilberg (100 jaar)
27 juni	125-jarig bestaan Martinusmolen te Beugen (zie ook elders)
3/4 juli	Excursie Groningen (zie elders)

de secretaris

Bij overname van artikelen en/of foto's, auteur en eventuele bron(nen) vermelden. Tevens hiervan melding maken bij de uitgeefster of redactie van dit blad.

De redactie stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of anderszins ontstane ongemakken.

Wormenkwekerij

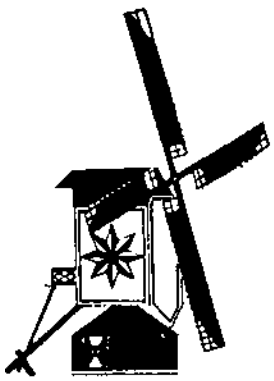

DE HAMSE MOLEN

MOLENSTRAAT 48

5446 PL WANROIJ

TELEFOON:

08859-52587

☞ VERKOOP VAN WORMEN VOOR VISAAS
☞ VERKOOP VAN COMPOST

Molens in het Land van Cuijk

De Vooruitgang te Oeffelt

Ter gelegenheid van het feit dat bovengenoemde molen weer geheel maal- en draaivaardig is, leek het ons een goede gedachte de molen in deze rubriek voor het voetlicht te halen. Alvorens de molen door middel van foto's aan U te tonen, willen wij in het kort de voorgeschiedenis van de 7 jaar geleden nog romp zijnde Vooruitgang weergeven.

Om precies te zijn, eind 1986 werden de werkzaamheden aan de romp gestart. De eerste fase was daarmee begonnen en had ten doel de molen te voorzien van gevlucht en staart zodat hij in eerste instantie kon draaien. Deze werkzaamheden kwamen medio 1987 gereed en op 4 juli 1987 vond de feestelijke opening plaats. Op die dag was er veel zon en zoals gewoonlijk weinig wind.

De tweede fase werd in werking gesteld maar het zou tot april 1992 duren voordat molenmaker Coppes de vloerbalken en vloeren kon plaatsen. Deze werkzaamheden kwamen eind april 1992 gereed maar toen kon meteen worden doorgegaan met de derde fase t.w. het gaande werk. Op het tijdstip dat wij dit schrijven is alles gereed op behandeling van de binnenmuren na. Het behoeft geen betoog dat alles niet zo simpel is verlopen als het wel lijkt. Zoals gewoonlijk spelen bij restauraties van een dergelijke omvang de financiën een zeer grote rol. Door de inzet van het Stichtingsbestuur en niet te vergeten molenaar Theo van Bergen, die de drijvende kracht sinds 1973 is geweest, is een onderkomen romp verrezen tot een prachtige beltmolen. Theo heeft hiervoor in 1991 van de Hollandsche Molen de prijs voor **Vernuft en Volharding** ontvangen. De datum van de officiële opening is nog niet bekend, maar wij hebben gemeend met onze reportage hier niet op te moeten wachten. Op de voorpagina ziet U de molen in zijn gehele omvang. Hij is uitgerust met een Oudhollands wieksysteem. Zoals wellicht bekend was de Vooruitgang destijds de eerste molen in Nederland welke uitgerust was met fokwieken, maar deze zijn helaas niet teruggekeerd. De molen wordt gekruid d.m.v. een kruilier.

Bij het naar binnen gaan van de molen valt de hoge entree op. De ruimte waar vroeger de diesel was opgesteld, is nu omgebouwd tot leslokaal c.q. kantoor, we zullen het derhalve maar houden op Theo's kantoor.

De kruibok met lier

"Theo's kantoor"

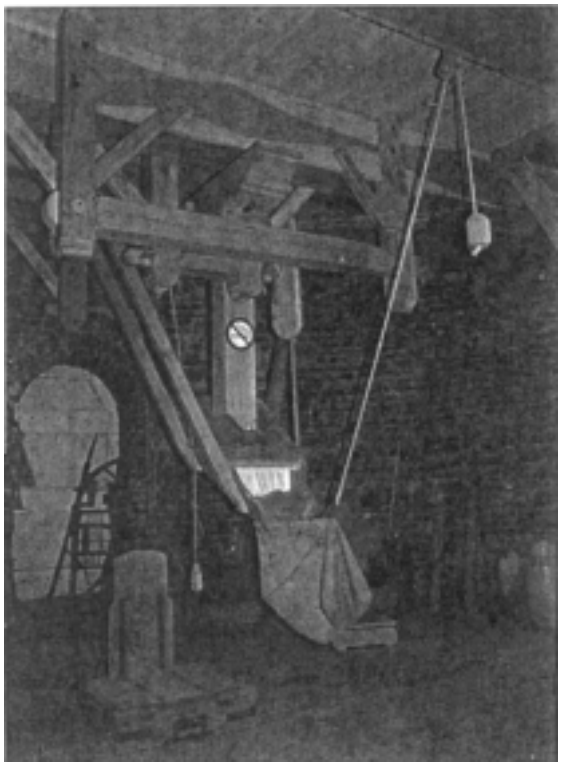

De maalzolder: ook hier verboden te roken

Via een wel erg steile trap komen we op de maalzolder, waar je de geur van nieuw eikenhout tegemoet komt. Deze zolder is zoals de meeste van zijn soortgenoten voorzien van 2 beltdeuren.
Eén op het noorden en de ander, hoe kan het anders, op het zuiden. Verder is alles wat er is nieuw. De licht, de meelbak en de meelpijp.

De maalbak met op de achtergrond inventaris voor het toekomstig Heemkundemuseum

Alles keurig afgewerkt door molenmaker Coppes. In tegenstelling tot de eerder genoemde trap nu een prettige trap naar de steenzolder. Uiteraard ook hier alles nieuw. Spoorwiel, steenrondsel, steenkuip en kraan.

Er is een 16er koppel kunststenen geplaatst (fabr. van Hees). De loper is voorzien van een Engelse of balanceerrijn. De taats van de koningsspil loopt niet in een taatspot. Voor de lagering van deze spil is gebruik gemaakt van een tontaatslager.

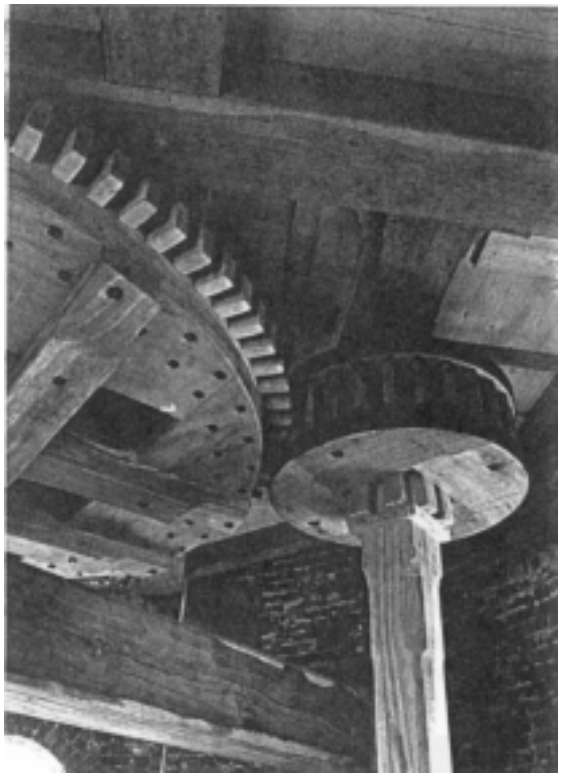

Spoorwiel met steenrondsel

Steenkuip met kraan

Op de luizolder zien we een gewoon sleepluiwerk, gaffelwiel met reep en om de luias een touw met aan het einde een stukje ketting voor het vastmaken van de zakken.

De kapzolder toont ons de gebruikelijke inrichting. Bovenwiel met schijfloop. Vlaamse vang met vangtrommel en wat is gebleken, een iets te lichte vangbalk met een hanger die een voorziening heeft om de vangbalk vast te wiggen.

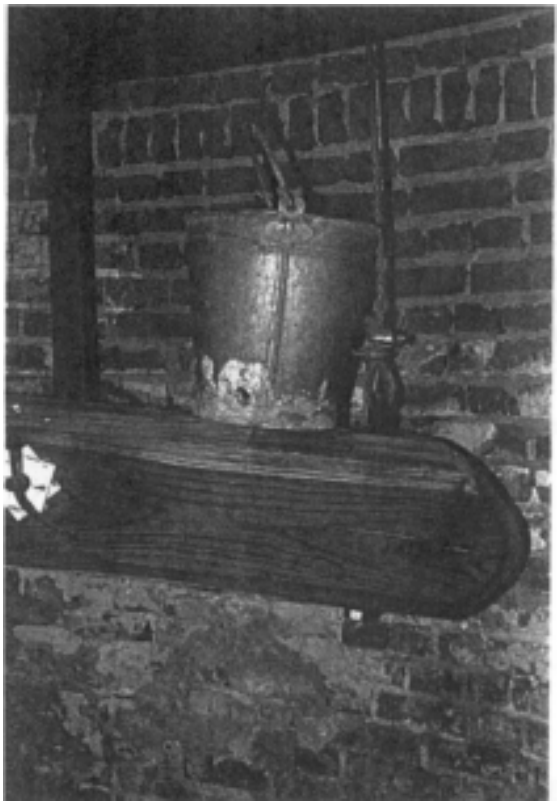

De vangbalk: de één doet het met een oude baansteen of bak schroot, de ander benut een emmer met zand.

Er is een Engels kruiwerk. Een pal is nog niet aanwezig doch deze zal binnen afzienbare tijd in eigen beheer worden aangebracht.
De as is oorspronkelijk afkomstig van een Zuid-Hollandse poldermolen. Interessant zijn de gegoten inscripties hierop die de namen van de toenmalige dijkgraaf, secretaris en heemraden van het betreffende waterschap vermelden.

Veel van het gebruikte hout, met name de vloerbalken, in de molen is afkomstig uit de “Witte Molen” te Nijmegen die enkele jaren geleden

een flinke brand gehad heeft. Hier en daar zijn de brandplekken, zij het licht, nog te zien.

De meeste technische gegevens en bijzonderheden van de molen zijn beschreven in het boekje “Molens in het Land van Cuijk”.
Voor de liefhebbers laten wij hieronder de toen nog niet bekende gegevens betreffende het gaande werk volgen:

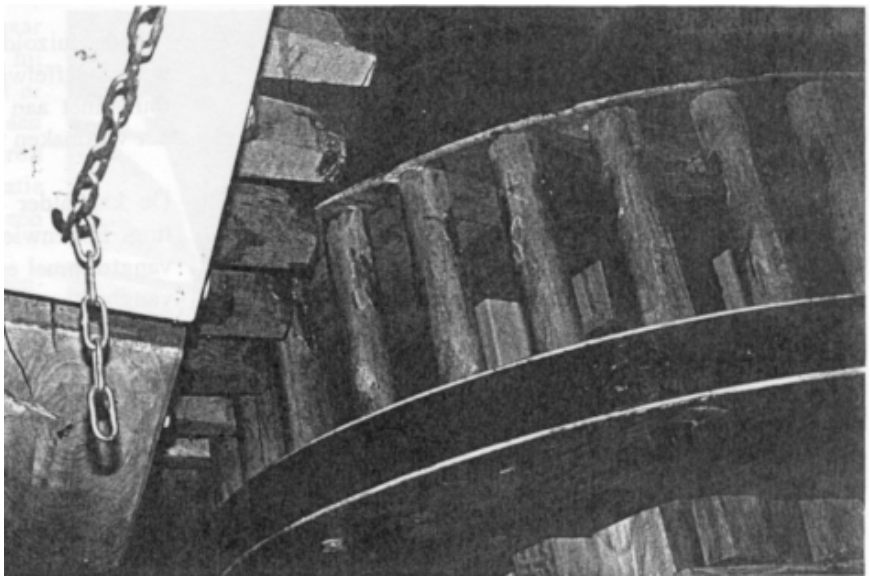

De grip van het bovenwiel in de schijfloop.
Links op de voorgrond kijkt men tegen een vangstuk aan.

Gedeelte van de bovenas, welke afkomstig is uit een poldermolen.
De naam van de dijkgraaf die destijds in functie was, is zichtbaar.

Overbrengingen

aantal kammen bovenwiel: 66
aantal staven schijfloop: 35

steek 12,4

aantal kammen spoorwiel: 88
aantal staven steenrondsel: 26

steek 9,8

De overbrengverhouding is:
1 : 6,38

De gebruikte houtsoort voor de kammen is acacia en voor de staven is dat bulltree.

$$\frac{66 * 88}{35 * 26} = 6,38$$

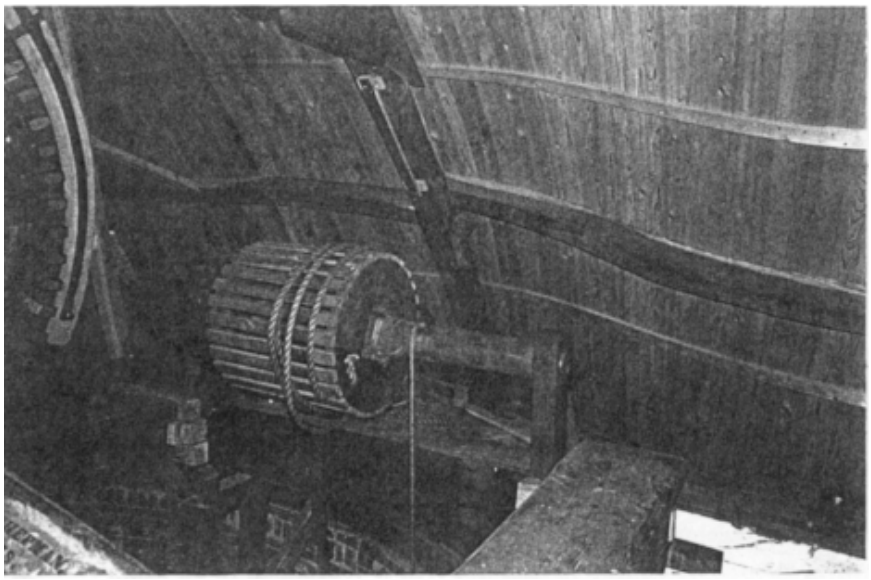

De vangtrommel

Tenslotte wensen wij Theo vanaf deze plaats veel succes met “zijn” molen en hopen dat hij nog vele jaren in goede gezondheid de Vooruitgang kan laten draaien en malen, niet alleen tot vreugde van de Oeffeltse gemeenschap maar ook voor ons allen die de molens een warm hart toedragen.

Tekst en foto’s: Frits Harteman

Overzicht van de kapzolder
↓

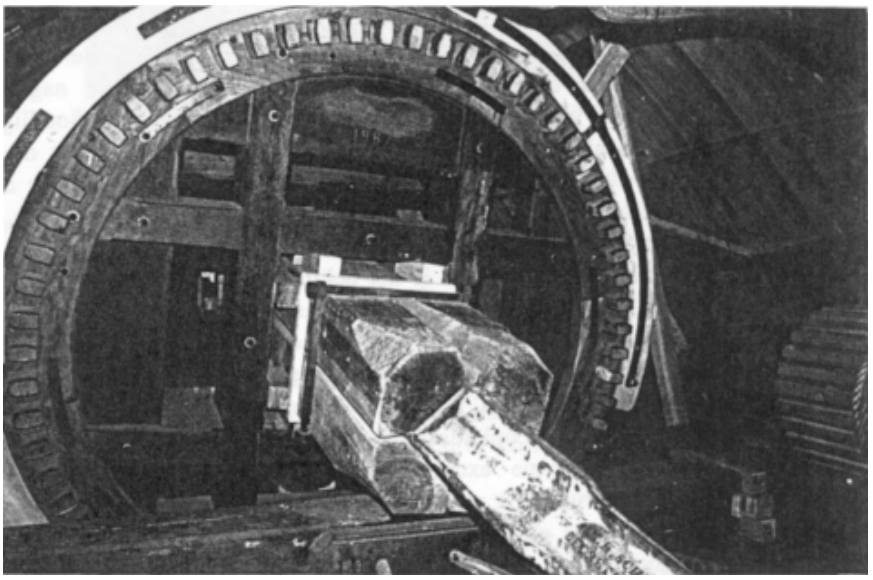

Weekendje Groningen

op bezoek bij enkele molens

Het wekelijks met de molen draaien en eventueel malen, hoort voor de meeste (vrijwillige) molenaars tot één van de vanzelfsprekendheden van hun activiteiten. Ook de niet-molenaars onder de lezers zullen deze indruk hebben, wat niet onterecht is. Maar om kennis van zaken en contacten met collega-molenaars op peil te houden is meer nodig.
Wellicht worden om die reden regelmatig excursies georganiseerd naar alle wind(molen)streken van Nederland en de landen daaromheen. Organisatoren van dergelijke uitstapjes zijn meestal moleninstanties (zoals bijvoorbeeld de afdeling Noord-Brabant van het Gilde van Vrijwillige Molenaars), maar kunnen ook dankzij individuele initiatieven plaatsvinden.
Dat laatste wil ik met hulp van enkele andere enthousiaste mensen weer eens waarmaken. De keuze van de bestemming is gevallen op de streek in het centrale deel van de provincie Groningen. Alhoewel in het buitenland vaak molens staan met een unieke combinatie van bouwfactoren, zijn ook in Nederland mooie exemplaren te vinden. Vandaar is het uiteraard geen schande om in eigen land te blijven. Daarbij komt dat men gezien de afstand niet elke dag in midden Groningen komt; nog eerder komt men in het buitenland. Bovendien is Groningen een gemoedelijke provincie met gastvrije mensen: een bewering die op nationaal niveau eerder onze provincie toegedaan wordt. Misschien komt dat ook wel omdat de noordelijkste provincies soms wat vergeten worden (zeer onterecht trouwens).
De opzet van de excursie is het bekijken en bezoeken van een aantal molens in de bewuste regio, opdat men nieuwe indrukken kan opdoen, tips overhoudt voor de molens, connecties maakt met (molen)mensen aldaar en bovendien kennis opdoet. Met name voor de opleiding tot vrijwillig molenaar kan de leerzame excursie dit laatste bewerkstelligen. Nadrukkelijk moet bij deze opzet vermeld worden dat de excursie niet specifiek is bedoeld voor molenaars, maar dat echt iedereen van harte welkom is deel te nemen.
De excursie zal plaatsvinden gedurende het weekend van 3 en 4 juli aanstaande. ‘s Zaterdags vroeg in de morgen zullen we met auto’s uit
het Land van Cuijk vertrekken en zondags rond 19 uur hopen we weer in deze streek terug te zijn. De overnachting zal plaatsvinden in en bij de heerlijk rustig gelegen poldermolen “De Zilvermeeuw” te Onderdendam. Voor zover mogelijk zullen mensen binnenin de molen kunnen slapen. Een enkeling zal wellicht op het ruim maar knus omringende en bij de molen horend grasveldje zijn tentje moeten oprichten. Dus wildkamperen is toegestaan !!
In de loop van de zaterdag zullen enkele molens bezocht worden en voor enkele op de route gelegen molens zullen we een fotostop maken (wellicht tevens pitstop!). Ook de indeling op zondag zal er zo uitzien. Voor een globaal programma ziet u onderstaand schema. Het definitief programma zal u enkele dagen voor de excursie worden toegezonden.
Maar ook al heeft de excursie een cultureel karakter door de te bekijken molens met hun bouwhistorische waarde, ook het sociale aspect mag niet ontbreken. Dat betekent dat we het gezellig willen maken en houden. Daarvoor gaan we bijvoorbeeld ’s zaterdagsavonds gezamenlijk wat eten. Mits de meerderheid het daarmee eens is, wordt dat een barbecue op onze “slaapmolen” in Onderdendam. Bovendien kan er eventueel gezellig nageborreld worden, terwijl de molen zelf in floodlight zijn rondjes zal draaien. Mocht blijken dat deelnemers het aantal wieken van de molen hoger dan vier waarnemen dan wordt het hoog tijd om onze slaapplek in dan wel bij de molen op te zoeken.
Over de kosten kan er gezien het nog niet bekend aantal deelnemers en eventuele wensen en ideeën van deelnemers nog geen uitspraak gedaan worden. Maar rekening houdend met een reële reiskostenvergoeding en de maaltijd kan wellicht fl 60,— á fl 70,— als streefbedrag worden aangenomen.

Aanmelding voor dit uitstapje wordt van harte aanbevolen en is mogelijk bij Don Werts, Straatkantseweg 28, Haps (telefoonnummer 08850-15362). Tevens is hij de aangewezen persoon voor verdere informatie.

GLOBAAL PROGRAMMA

Zaterdag 03 juli 1993

* vertrek vanaf het Land van Cuijk
* koffiedrinken en pauze voor de chauffeur(s) bij Neerlands' enige molen met zelfkruiing: de molen van Nijeveen (Drenthe).
* bezoek aan molen "Germania" te Thesinge: een achtkante stellingkorenmolen
* lunch op deze molen
* bezoek aan molen "Bovenrijge" te Ten Boer: een klein achtkant houtzaagmolentje op een schuur
* bezoek aan molen "Fram" te Woltersum, met een unieke combinatie aan functies: koren malen, hout zagen en gort pellen
* avondeten (barbecue?!) op molen "De Zilvermeeuw" te Onderdendam
* bezoek en overnachting op deze molen

"Krimstermolen" of "Phoenix" te Zuidwolde

Zondag 04 juli 1993

* vertrek vanaf Onderdendam bezoek aan
* de "Krimstermolen" te Zuidwolde: een achtkante poldermolen met maar liefst twee in werking zijnde vijzels
* bezoek aan molen "'t Witte Lam" te Zuidwolde: een klein uitgevallen achtkante poldermolen
* lunch
* bezoek aan een typisch Groningse molen: de achtkante stellingmolen "Wilhelmina" te Noorderhoogebrug
* afscheid van het Groningse land en vertrek naar het Land van Cuijk

****

Tussen de te bezoeken molens door zullen op de route liggende molens aangedaan worden voor een fotostop en/of koffiestop.

namens de organiserende mensen
Don Werts

PEELLANDS MOLENUITSTAPJE

Om de twee jaar is de eerste zondag van oktober de dag van de “Peellandse molendag”. Vorig jaar viel deze dag op vier oktober. Het was een mooie dag, de wind (die natuurlijk gunstig was voor de draaiende molenaars), was voor ons fietsende molenaars eens een keer ongunstig.
Als eerste molen hebben we de molen van Millheeze bezocht. De “Laurentia” (zo heet deze molen) kon helaas niet draaien, want één van zijn roeden stond een halve meter in het zand, omdat deze bij de askop nagekeken moest worden.
Daarna zijn we naar de molen van Bakel gegaan. Deze standerdmolen (“Willibrordus-molen”) was toevallig de afgelopen vrijdag door molenmaker Harry Beijk opgeleverd aan de gemeente Bakel. Er waren namelijk enkele dingen gerestaureerd of vervangen, zoals de stenen en de maalkuip. Don en ik hebben in Bakel de molenaar nog geassisteerd met het malen van twee zakken graan. Na deze activiteiten hebben we onze boterhammen opgegeten en zijn we naar de derde molen gegaan: de molen van Someren. In Someren troffen we twee malende molenaars aan. De molen, die zonder zeilen draaide, maalde flink door. Na een praatje met de molenaars hebben we hun ronde stenen beltmolen (die ze met vlaggetjes in de wieken versierd hadden) bekeken.
Na de molen van Someren, stond er nog een molen op ons programma; namelijk die te Vlierden. Deze molen draaide met blote benen (zonder zeilen dus) dankzij de harde wind toch nog zo’n dertig á veertig enden per minuut. De molenaars hadden ‘s morgens al flink wat zakken graan gemaald die nu op vervoer stonden te wachten. We hebben de molen van onder tot boven bekeken, (dit was vooral voor mij interessant, omdat dit de eerste keer was dat ik in een molen kwam waarvan de romp een flessenhalsmodel heeft). Hierna, het was reeds 17.00 uur, zijn we toch maar aan de pittige terugreis begonnen (geplaagd door een noordoosten wind van zo’n 5 Beaufort). Via Deurne, Rips en Oploo zijn we toch weer in Haps aangekomen. Ondanks alle inspanningen wat betreft de fietstocht is het toch zeker de moeite waard geweest de verschillende Peellandse molens te bezoeken. Zo’n dag is dan ook zeker voor herhaling vatbaar ...

De standerdmolen van Bakel rond de zestiger jaren

Marijn Geurts

Achter de (molen)coulissen

In *"De Molenvriend"* komt men vaak namen van molenaars tegen. Voor insiders zijn dit uiteraard geen onbekenden. Maar de buitenstaander zal zich afvragen wat voor iemand er schuil gaat achter die naam. Gedreven door nieuwsgierigheid zal men de aard van de molenaars graag willen weten!
Middels een bij deze te starten rubriek wil ik (te hoog) opgelopen frustraties bevredigen en zal ik per molen in het Land van Cuijk de molenaars daarvan eens onder de loep nemen. Via een klein interview en een fotosessie aangevuld met eigen ervaringen (molenaars pas op!) zal ik wat over die mannen vertellen die bij ons in de streek de molens zo enthousiast draaiend houden. Ja, inderdaad mannen, want vrouwen mogen we "helaas" nog niet op de molens in het Land van Cuijk signaleren.

Degene die de spits afbijt, is molenaar Jan Selten, die op zijn vrije zaterdagmiddagen standerdmolen "De Ster" te Wanroij draaiend houdt.
Noem je de naam Jan Selten in dit dorp dan blijkt deze onlosmakelijk verbonden met de molen te zijn. Vandaar dat Jans bijnaam al snel "d'n mulder" werd. Deze bekendheid in het dorp manifesteert zich overduidelijk als u een keer bij hem op bezoek op de molen gaat (dat trouwens zeer aan te bevelen is) en samen met hem op de galerij gaat staan. Gegarandeerd dat Jan in een mum van tijd begroet wordt door een en passant voorbijkomende bekende. Dit gaat zelfs zover dat bij draaiende molen en afwezigheid van mensen op de galerij bekenden in auto's gerust claxonneren Zoals u wellicht al door had, draait Jan alleen op de molen. Er zijn wel tijden geweest dat hij geassisteerd werd door collega's en leerlingen, maar door de jaren heen is hij zelf altijd de centrale figuur gebleven. Niet dat molenaars in opleiding niet welkom zijn op de molen, maar Jan leidt ze liever niet op. Hij legt zich meer toe op de praktische kant van het molenaar zijn. Jan is al sinds 1978 bezig met zijn molenhobby. Als antwoord op de vraag hoe hij aan deze hobby gekomen is (een vraag die ook vaak door bezoekers op de molen gesteld wordt), komt een tegenvraag: "Hoe komen mensen aan het sparen van postzegels?" Deze retorische vraag illustreert wellicht het beste dat het ontstaan van zo'n vrijetijdsbesteding vaak op een toeval berust. Maar Jan gaat toch even terug in de geschiedenis en vertelt dat hij vroeger iedere dag langs de molen fietste. De molen was in die tijd sterk onderhevig aan verval. Na voltooiing van de herbouw in 1978 wou hij ook wel iets doen voor de molen. Uiteindelijk resulteerde dat dus in een liefde voor de dankzij hem draaiende molen.
In de schuin tegenover gelegen boerderij woont Jan met zijn vrouw Alie en twee kinderen. Voor vele molenaars is het een wensdroom om zo dicht bij de molen te kunnen wonen. Jan is daar dan ook erg trots op. In de keuken is tussen het draaien met de molen door, menig kopje koffie gedronken door Jan met eventueel te gast zijnde collega's. De molen staat in die tussentijd dan overheks (als een vermenigvuldigingsteken) wat volgens de molentaal de vreugdestand betekent. Tijdelijk betekent dat hier dan "koffiestand".
Molenaar Selten heeft een goede relatie met de gemeente Wanroij, tevens eigenaar van de molen. Zodoende krijgt hij veel voor elkaar, maar Jan schrikt er niet voor terug ook zelf klussen aan te pakken. Hij is wat dat betreft handig uitgevallen en in combinatie met zijn kleine werkplaats is dat een zegen voor de

standerdmolen.
In het dagelijks leven is Jan wormenkweker. Daarnaast zit hij bij de vrijwillige brandweer, wat eigenlijk ook een soort hobby voor hem is. Maar zijn molenhobby is toch wel even wat anders. Het mooie daaraan vindt Jan dat het als molenaar mogen en kunnen werken op en met molens maar voor een aantal mensen voorbestemd is, waaronder deze 43-jarige molenaar zelf dus. Bovendien gaat hij er helemaal in op als hij die af en toe wild te keer gaande molen in bedwang kan houden. Dit laatste zal zeker voor meer molenaars gelden, wat wellicht ook zal blijken uit een volgende bespreking van de molenaar(s) van een molen in het Land van Cuijk.

Tekst en foto's: Don Werts

Bij de foto's: Jan Selten in actie op zijn molen

Molenkaartenverzamelaars opgelet:

Nu verkrijgbaar catalogus van alle Limburgse wind- en watermolens. Als u ƒ 5,25 overmaakt op giro 2150134 of Rabo Heythuysen 122297415 ontvangt u de catalogus plus gratis bestellijsten voor ansichtkaarten of foto's, want van elke molen is een ansichtkaart of foto verkrijgbaar.

T. Linssen
In het Tienderveld 137
6093 JK Heythuysen

1868 — 1993

125 jaar

“Martinus” Beugen

Dit jaar is het **125** jaar geleden dat de Martinusmolen te Beugen is gebouwd. Volgens de in bezit zijnde documenten moet dit gebeurd zijn in 1868. De vrijwillige molenaars willen dit feit niet onopgemerkt voorbij laten gaan. Vandaar dit jubileum. Zij hebben gemeend dit te doen met het houden van een open dag met gratis koffie etc. Verder zal er voor de kinderen een kleurwedstrijd gehouden worden. Aangezien de exacte datum van oprichting niet bekend is, hebben zij een datum geprikt en wel **zondag 27 juni 1993**.
Door het op een zondag te houden, hopen zij dat hierdoor in ieder geval molenaars in de gelegenheid zijn op die dag een bezoek aan de molen te brengen. Dus noteer deze datum alvast in uw agenda!

De vrijwillige molenaars:

HANS HEIJS
FRITS HARTEMAN

Molens in de regio

DE “MARTINUS” TE BEUGEN

Afgezien van het feit dat dit jaar het 125-jarig bestaan van de molen herdacht zal worden (zie elders in dit nummer) is er op het ogenblik geen nieuws over de molen te vermelden. Het wachten is op de toegezegde restauratie.

“DE VOORUITGANG” TE OEFFELT

Voor bijzonderheden van deze molen verwijzen wij u naar de reportage in dit nummer. De emmer op de vangbalk is inmiddels vervangen door een ijzeren kruirol en de belt is hier en daar opgehoogd met een ander soort zand, zodat het water er niet op blijft staan.

DE “MARIAMOLEN” TE HAPS

De draaiactiviteiten op deze molen zijn tot het niveau nul gedaald. De vrijwillige molenaars hebben een gesprek gehad met de burgermeester van de gemeente Haps. Veel wijzer is men hier niet van geworden. Wel heeft de gemeente nadien aan molenmaker Beijk verzocht een offerte in te dienen betreffende reparaties tot het weer kunnen draaien van de molen. Beijk heeft hiertoe samen met de vrijwilligers een inspectietocht door de molen gehouden. De noodzaak van een nieuw penlager zal in de offerte worden aangekaart. Ondertussen doen de molenaars klein onderhoud, zoals het schoon en netjes houden van de molen (gras maaien, vegen e.d.).

DE “BERGZICHT” TE GASSEL

Molenaar Jan van Haren is nog steeds doende de molen op te knappen. Inmiddels is de entree voorzien van een nieuwe vloer en doet nu dienst als opslagruimte voor zakken veevoeder. Zowel de steen- als luizolder zijn gedeeltelijk voorzien van een nieuwe vloer, terwijl de overige vloerdelen weer strak tegen elkaar zijn geplaatst. Drie loszittende korbelen zijn door middel van een bout verankerd aan de hoekstijlen. De meelzolder is nog niet geheel ontdaan van overbodige apparatuur, maar er wordt aan gewerkt. Het is de bedoeling dat de elevator weer gemonteerd wordt. Verder laat Jan van Haren weten dat de halssteen is gebroken, wat hem er niet van weerhoudt de molen elke dag te laten draaien, hetgeen voor ieder die regelmatig van of naar Grave komt geen nieuws meer is maar wel een prachtig gezicht.

STELLINGMOLEN TE KATWIJK

In Katwijk is de afgelopen periode, behalve dat er bijna iedere zaterdag gedraaid is, niet veel gebeurd. Er zijn enkel 2 zeilen opgelapt, door er op enkele plaatsen stukken in te zetten.

DE “HEIMOLEN” TE SINT-HUBERT

De restauratie van deze markant gelegen beltmolen (met een helaas ronduit slechte biotoop) is zo goed als voltooid. De nieuwe roede die een tijdje voor de molen lag, is gestoken, opgehekt en voorzien van Van Bussel voorzomen. Verder is er binnenin de molen nog het een en ander gebeurd. Zo is de spilbalk waarop de koning rust vervangen en heeft de luias een nieuw gaffelwiel gekregen. Overigens is bekend geworden dat de grote hou ten loods ten zuidwesten van de molen zal verdwijnen. We hebben nog geen contact gehad met gemeente Mill & St.-Hubert. Dit zal niet al te lang meer op zich laten wachten.

DE “KORENBLOEM” TE MILL

Ook de afgelopen periode zijn we niet wijzer geworden met betrekking tot de molen in Mill. Naar we aannemen staat hij nog steeds te koop. Voorlopig kunnen we alleen maar (machteloos) toekijken.

“DE STER” TE WANROIJ

Op de Ster is de afgelopen tijd ook weer flink gedraaid. Zowat iedere zaterdag stond de Wanroyse standerdmolen te draaien en op een mankementje na hadden ze geen problemen. Dit mankementje bestond uit het opnieuw vastlassen van een ijzeren plaat tussen de steenbalk en de standerd. Door dit opnieuw vast te lassen kruit de standerd weer een stuk makkelijker.

DE “JAN VAN CUIJK” TE CUIJK

Het eerste jaar van het tienjarenplan is met de gemeente verder uitgewerkt. Er mag dit aar (het eerste jaar) voor ongeveer 10.000 gulden netto besteed worden. De dingen die dit jaar aan de beurt komen, zijn o.a.:

* nieuwe kruibok
* alle spijkers in de heklatten worden door roestvrijstalen spijkers vervangen
* de bovenas wordt met 300 kilo verzwaard
* er komen nieuwe hardhouten kruipalen
* op elke wiek komt een oog voor de roedkettingen
* bovenas wordt geïnjecteerd tegen bonte knaagkever
* de kap wordt opnieuw geteerd
* er worden op verschillende plaatsen wiggen vervangen, o.a. in het aswiel

Verder is de molenaar (als vanouds) weer actief bezig geweest en heeft o.a. de muizen met harde hand verdreven en de kettingen (die aardig aan het roesten waren) een zwart lakje gegeven, de molenaar is tevens van plan weer wat vaker te gaan malen (als het moet zelfs door de week!!!)

WATERMOLEN TE OPLOO

In het eerder genoemde jaarverslag van de Korenbloem wordt melding gemaakt van het feit dat de watermolen is gebruikt als decor voor het openluchtspel Toon d’n Dwerg.
Verder gaan de makers van het verslag in op de funktie die de molen nog moet krijgen. Zij (de molenaars) zijn er niet helemaal gerust op dat de molen die bestemming krijgt die het verdiend. De molen is er om te malen en niet om dienst te doen voor andere zaken, die niets met het molen(wel)zijn te maken hebben. Laten we hopen dat alles nog goed terecht mag komen.
Verder is er van de molen weinig nieuws. Het oude waterrad is nog aanwezig en wacht op vervanging, die volgens de plaatselijke pers, aanstaande zou zijn.

“DE KORENBLOEM” TE OPLOO

In het jaarverslag 1992 dat wij mochten ontvangen wordt vermeld dat het bezoekersaantal in het verslagjaar is gedaald. Men denkt dat het publiek enigszins verzadigd is, het nieuwtje is er van af. Wij (de redactie) zouden wel eens willen weten of dit op andere molens ook het geval is.
Verder maken de molenaars melding van het aantal keren (47) en openstelling (132 uur) van de molen, waarbij gedraaid werd en bij voldoende wind gemalen. Een opgave van bijzondere draaidagen ontbreekt evenmin. Het verslag over de Korenbloem sluit met een opsomming van verrichte onderhoudswerkzaamheden door de molenaars en die van molenmaker Beijk. Al met al een degelijk en goed verzorgd verslag dat het lezen de moeite waard is.

“LUCTOR ET EMERGO” TE RIJKEVOORT

Helaas mochten we geen berichten ontvangen over de situatie aldaar !!

(advertentie)

Waar het asfalt ophoudt

beginnen onze reizen

... daar trekken wij te voet verder door het ongerepte achterland en nemen de tijd om van het overweldigende landschap en de exotische natuur te genieten.
SNP Natuurreizen organiseert reisavonturen waar ande- ren slechts van dromen. Voor kleine reisgezelschappen van gelijkgestemden; eerst je reisgenoten, later vaak je vrienden. De reisleiding is een 'verhaal apart'. Het zijn allen biologen, geografen, geologen of andere deskundigen. Ze brengen u naar de mooiste plekjes en kunnen u veel vertellen over de streek waar u doorheen trekt.
SNP Natuurreizen heeft ruim 90 bestemmingen "all over the world" voor u in haar programma: van de vulkanen van Sicilië tot de jungle van Costa Rica en van de Roemeense Karpaten tot de besneeuwde toppen van Siberische Altai. Bent u ook op zoek naar die andere reiservaring? Vraag dan vrijblijvend een van onze kleurrijke reisbrochures aan:

- **Avontuurlijke Voettochten 1993**
  Europa
- **Avontuurlijke Wandelreizen & Expedities 1993**
  Afrika, Azië, Australië en Amerika
- **Comfortabele Wandelreizen 1993**
  Europa, Afrika, Azië, Nieuw Zeeland en Amerika
- **SNP-Individuele Reizen 1993**
- **Avontuurlijke Wintertochten 1993**
  Europa en Canada

SNP NATUURREIZEN

postbus 1270, 6501 BG Nijmegen
telefoon 080 - 60 52 22
lid SGR / officieel sponsor WWF